

Sundhedsstyrelsens håndbog og model for rehabiliteringsforløb

Thomas Antkowiak-Schødt og
Trine Rosdahl

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Vores oplæg

1. Håndbog i Rehabiliteringsforløb på ældreområdet

2. Model for rehabiliteringsforløb

3. Et bud på:

- Hvordan målsætter man i et ligeværdigt samarbejde med borgeren?
- Hvordan understøtter man det tværfaglige samarbejde i rehabiliteringsforløbet?
- Hvordan inddrager man borgerens motivation i rehabiliteringsforløbet?

4. Fælles dialog om vellykkede rehabiliteringsforløb

3. Maj 2016

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Håndbogens fokus - Forløb efter 83 a

§ 83 a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med nedsat funktionsevne, hvis rehabiliteringsforløbet vurderes at kunne forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter § 83, stk. 1. Vurderingen skal være individuel og konkret og tage udgangspunkt i modtagerens ressourcer og behov.

Stk. 2. Rehabiliteringsforløbet, jf. stk. 1, skal tilrettelægges og udføres helhedsorienteret og tværfagligt. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte individuelle mål for rehabiliteringsforløbet i samarbejde med den enkelte modtager af forløbet.

Stk. 3. De fastsatte mål og tidsrammen for rehabiliteringsforløbet skal indgå i en samlet beskrivelse af forløbet. Er der under rehabiliteringsforløbet behov for at ændre i målene, skal dette ske i samarbejde med modtageren.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde modtageren af et rehabiliteringsforløb den nødvendige hjælp og støtte under forløbet med henblik på at nå de fastsatte mål, jf. stk. 2. Hjælpen og støtten skal løbende tilpasses udviklingen i modtagerens funktionsevne. Hvis modtageren ikke gennemfører et rehabiliteringsforløb, skal kommunalbestyrelsen vurdere modtagerens behov for hjælp efter § 83, jf. § 83, stk. 6.

3. Maj 2016

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Håndbogens formål

Formålet:

At understøtte kommunernes arbejde med at gennemføre rehabiliteringsforløb på ældreområdet, så ældre borgere får mulighed for at genvinde funktionsevne, blive mere selvhjulpne og opnå tryghed ved at leve et uafhængigt liv.

3. Maj 2016

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Håndbogens målgruppe

Håndbogen er skrevet til:

- Projektledere, ældrechefer, konsulenter, driftsledere, myndighedspersoner eller forløbsansvarlige, som arbejder med rehabiliteringsindsatser på ældreområdet

Målgruppen for rehabiliteringsforløb i håndbogen er borgere over 65 år, der er berettigede til et rehabiliteringsforløb efter § 83 a i lov om social service.

3. Maj 2016

Håndbogens indhold

- **1. Rehabiliteringsforløbet** – beskriver fem faser i et rehabiliteringsforløb, dvs. modellen for rehabiliteringsforløb
- **2. Implementering af rehabiliteringsforløb** – beskriver de nødvendige overvejelser ved implementering af rehabiliteringsindsatser
- **3. Centrale begreber og vidensgrundlag for rehabiliteringsforløb** – beskriver grundlaget for håndbogen
- **4. Redskaber til brug i rehabiliteringsforløb** – beskriver udvalgte redskaber, der kan anvendes i rehabiliteringsforløb

3. Maj 2016

Vidensgrundlag for håndbogen

Håndbogens forslag, metoder og redskaber er baseret på viden fra:

1. En systematisk litteraturgennemgang af videnskabelige undersøgelser af effekten af rehabilitering på ældreområdet
<http://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2016/~//media/7f96ff7fc205427f9873BED318DA44CB.ashx>
2. Kortlægning af kommunernes erfaringer med rehabilitering på Ældreområdet
<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2013/~//media/68CD1891EDC24AA29EDDD0A4B7065E7F.ashx>
3. Kortlægning og analyse af de redskaber, som kommunerne bruger ved rehabilitering på ældreområdet
<http://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2013/~//media/B66F5F50ED304A19B876A9EED48E71DF.ashx>
4. En undersøgelse af målgruppen baseret på registerstudier og interview
<http://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2013/~//media/718897E78F714B128E19F35303F6085B.ashx>

3. Maj 2016

Vidensgrundlag for håndbogen

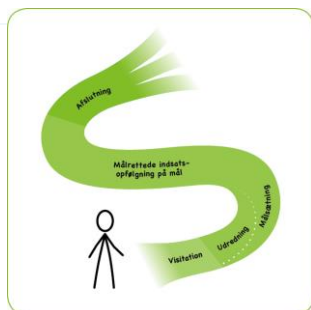
Derudover er håndbogen baseret på:

- Den kliniske retningslinje vedr. systematisk målsætning i rehabilitering, der er udarbejdet af KL og Sundhedskartellet
- Hjemmehjælpskommissionens anbefalinger
- Inddragelse af kommuner og eksperter i hhv. kommunepanel og en ekspertgruppe

3. Maj 2016

Model for rehabiliteringsforløb

En model i fem faser:

1. Visitation
2. Udredning
3. Målsætning
4. Målrættede indsats
5. Afslutning

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Vidensbaserede elementer i modellen

- **Forløbsansvarlig/case management**
 - En forløbsansvarlig kobles på hvert forløb

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Vidensbaserede elementer i modellen

- **Forløbsansvarlig/case management**
 - En forløbsansvarlig kobles på hvert forløb
- **Forskelligartede indsatser og tværfagligt samarbejde**
 - I modellen foreslår vi at rehabiliteringsforløbene inkluderer en række forskelligartede indsatser der leveres i tværfagligt samarbejde mellem forskellige faggrupper
 - God virkning ift. at opretholde funktionsevne, og nogen virkninger ift. faldforebyggelse, mindsket risiko for indlæggelser og reduktion i sygeplejeydelser

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Vidensbaserede elementer i modellen

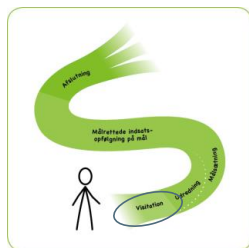
- **Forløbsansvarlig/case management**
 - En forløbsansvarlig kobles på hvert forløb
- **Forskelligartede indsatser og tværfagligt samarbejde**
 - I modellen foreslår vi at rehabiliteringsforløbene inkluderer en række forskelligartede indsatser der leveres i tværfagligt samarbejde mellem forskellige faggrupper
 - God virkning ift. at opretholde funktionsevne, og nogen virkninger ift. faldforebyggelse, mindsket risiko for indlæggelser og reduktion i sygeplejeydelser
- **Fælles målsætning for rehabiliteringsforløb**
 - Målet for forløbet formuleres i samarbejde med borger
 - Evidens for effekt af at arbejde med fælles målsætning på bl.a. indlæggelse, Livskvalitet og behov for personlig pleje.

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Rehabiliteringsforløbet: Visitation

Visitation er indgangen til rehabiliteringsforløb:

❖ Myndighedspersonen skal tage stilling til, om et tidsafgrænset og målrettet rehabiliteringsforløb kan hjælpe den ældre til at genvinde eller udvikle sin samlede funktionsevne og dermed opnå et mere selvstændigt liv.

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Rehabiliteringsforløbet: Visitation

Gudrun

- 82 år
- Har været enke i små 30 år.
- Ser kun familien (og det er ikke så tit)
- Hårdt fysisk arbejde
- Bor i et mindre hus med kælder, når hun skal på gaden skal hun ned af 7 – 8 trappetrin
- Det er blevet sværere at komme omkring de sidste par år – det gør også, at hun er blevet væsentligt mere inaktiv end tidligere
- Nu handler hun ikke længere ind selv (Hendes datter hjælper)
- Nu kniber det også med selv at holde hjemmet, og hun henvender sig til kommunen for at få praktisk hjælp.

3. Maj 2016

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Rehabiliteringsforløbet: Visitation

Visitationen er en helhedsvurdering:

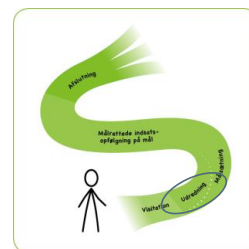
- ❖ Myndighedspersonen foretager en systematisk helhedsvurdering og afgør, om der skal visiteres til rehabiliteringsforløb eller andet
- ❖ For at rehabiliteringsforløbet bliver en succes, er det vigtigt, at myndighedspersonen afdækker og tager udgangspunkt i den ældres motivation og livssituation
- ❖ Visiterer Gudrun til et rehabiliteringsforløb efter 83 a
- ❖ Inddrag gerne de pårørende tidligt i forløbet – skal altid ske på den ældres præmisser.

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

3. Maj 2016

Rehabiliteringsforløbet: Udredning

- Den forløbsansvarlige kommer til Gudrun første gang
- Systematisk udredning af den samlede funktionsevne
- Brug af validerede redskaber

Sundhedsstyrelsen
Danish Health and Medicines Authority

Rehabiliteringsforløbet: Udredning

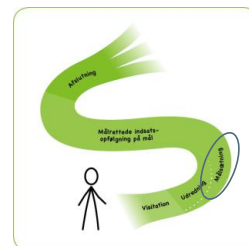
Forløbsansvarlige kan:

- ❖ Indgå i **samar**bejde med den ældre omkring rehabiliteringsforløbet
- ❖ Træffe og fagligt begrunde beslutninger i forbindelse med rehabiliteringsindsatser for den enkelte ældre
- ❖ Indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde for at genopbygge den ældres hverdag
- ❖ Initiere og understøtte en sammenhængende proces og et ligeværdigt, målrettet samarbejde mellem den ældre, netværk og de professionelle
- ❖ Undersøge og understøtte den ældres målsætning for rehabilitering.

3. Maj 2016

Rehabilitering: Målsætning

- Afdækning af borgerens motivation og ønsker
- Fælles målsætning – langsigtet og kortsigtede mål
- Brug af målsætningsredskab

Rehabiliteringsforløbet: Målsætning

Udarbejd en plan for rehabiliteringsforløbet

Efter Lov om social service § 83 a, skal de fastsatte mål og tidsrammen for forløbet indgå i en samlet beskrivelse af mål og indsatser for forløbet.

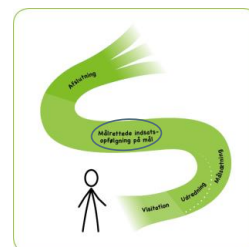
Den kan fx indeholde:

- ❖ Beskrivelse af den ældres livssituation og funktionsevne
- ❖ Resultater af udredningen
- ❖ Beskrivelse af kort- og langsigtede mål
- ❖ Oversigt over de indsatser der iværksættes
- ❖ Oversigt over hvilke fagpersoner, pårørende, netværk m.fl. der er involveret, og hvad deres opgaver er
- ❖ Oversigt over hvad den ældre selv skal øve sig på/ træne i hverdagen
- ❖ Overvejelser af hvad der skal ske efter endt forløb.

3. Maj 2016

Rehabiliteringsforløbet: Målrettede indsatser og opfølgning på mål

- Tværfaglige indsatser
- Løbende opfølgning og justering af mål og indsatser

Rehabiliteringsforløbet: Målrettede indsatser og opfølgning på mål

Indsatser skal være helhedsorienterede

Indsatser skal rettes mod den ældres samlede funktionsevne, det kan fx være:

- ❖ Behandling af sygdom i samarbejde med praktiserende læge
- ❖ Medicinennemgang
- ❖ Ernæringsindsats
- ❖ Fysisk træning
- ❖ Indsatser mod ensomhed
- ❖ Indsatser mod nedsat deltagelse i samfundslivet
- ❖ Faldforebyggende indsatser
- ❖ Indsatser rettet imod kognitive funktionsnedsættelser.

3. Maj 2016

Rehabiliteringsforløbet: Målrettede indsatser og opfølgning på mål

Indsatser rettet mod kognitive funktionsnedsættelser

Erfaringer fra de danske kommuner viser, at en demenssygdom ofte bliver opfattet som et eksklusionskriterium for at indgå i rehabiliteringsforløb.

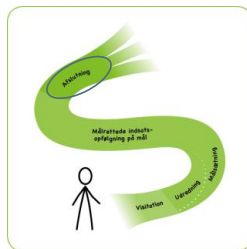
Målet for rehabilitering af ældre med demens er:

- ❖ Opnår så trygt og meningsfuldt hverdagsliv som muligt
- ❖ Vedligeholder eller kompenseres for svækkede kroppsfunktioner
- ❖ Har aktiviteter, der bevarer identitet, roller og fysisk velvære
- ❖ Har sociale kontakter, der skaber fællesskab med andre mennesker, så personens oplevelse af at høre til, at være beskæftiget samt føle nærhed og omsorg vedligeholdes.

3. Maj 2016

Rehabiliteringsforløbet: Afslutning

- Ny vurdering af funktionsevne
- Fokus på forankring og fastholdelse i nye vaner
- Samarbejde med hjemmehjælp, forebyggelseskonsulenter eller civilsamfund

Rehabiliteringsforløbet: Afslutning

Rehabiliteringsforløbet kan medføre forskellige resultater i relation til det efterfølgende hjælpebehov:

- ❖ Den ældre kan være blevet helt selvhjulpne
- ❖ Den ældre kan være blevet delvist selvhjulpne og have reduceret behov for hjemmehjælp
- ❖ Den ældre kan have øget sin selvstændighed uden dog at have mindsket sit behov for hjemmehjælp.

3. Maj 2016

Rehabiliteringsforløbet: Afslutning

Understøt fastholdelse af de resultater der er opnået

Systematisk overlevering:

- ❖ Til forebyggelsesindsatsen, hvis den ældre ikke længere skal modtage hjemmehjælp
- ❖ Til hjemmeplejen hvis den ældre fortsat modtager hjemmehjælp
- ❖ Inddrag den ældres netværk så de nye vaner og handlinger bliver integreret i den ældres fortsatte liv.

3. Maj 2016

Et bud på:

- **Hvordan målsætter man i et ligeværdigt samarbejde med borgeren?**
- **Hvordan understøtter man det tværfaglige samarbejde i rehabiliteringsforløbet?**
- **Hvordan inddrager man borgerens motivation i rehabiliteringsforløbet?**

3. Maj 2016

Hvordan sikrer man vellykkede rehabiliteringsforløb?

1. Spørgsmål eller kommentarer til oplægget?

2. Jeres bud på, hvad der skal til for at sikre vellykkede rehabiliteringsforløb

3. Maj 2016